
tattvabodhaH

—
ॐ
—
तत्त्वबोधः अंकित
—
ॐ
—

Document Information

Text title : tattvabodha

File name : tattvabodharearranged.itx

Category : major_works

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Upanishad Brahendra (Ramachandrendra Sarasvati)(?)

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : Renumbered and arranged

Latest update : Sept. 22, 2010, November 25, 2016

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

ತತ್ತ್ವ ಬೋಧಃ ಅಂಕಿತ

- 1.0 ಸಾಧನಚತುಷ್ಟಯಂ
- 2.0 ತತ್ತ್ವ ವಿವೇಕಃ
- 3.0 ಶರೀರತ್ರಯಂ
- 4.0 ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ
- 5.0 ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ
- 6.0 ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯಂ
- 7.0 ಪಂಚಕೋಶಾಃ
- 8.0 ಆತ್ಮನ್
- 9.0 ಚತುರ್ವಿಂಶತಿತತ್ತ್ವೋತ್ಪತ್ತಿಪ್ರಕಾರಂ
- 10.0 ಜೀವೇಶ್ವರ ಭೇದಬುದ್ಧಿ
- 11.0 ಜೀವೇಶ್ವರೈಕ್ಯ
- 12.0 ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಃ
- 13.0 ಕರ್ಮಾಣಿ

ವಾಸುದೇವೇಂದ್ರಯೋಗೀಂದ್ರಂ ನತ್ವಾ ಜ್ಞಾನಪ್ರದಂ ಗುರುಂ .
ಮುಮುಕ್ಷುಣಾಂ ಹಿತಾರ್ಥಾಯ ತತ್ತ್ವ ಬೋಧೋಽಭಿಧೀಯತೇ ..

ಸಾಧನಚತುಷ್ಟಯಸಂಪನ್ನಾಧಿಕಾರಿಣಾಂ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಭೂತಂ
ತತ್ತ್ವ ವಿವೇಕಪ್ರಕಾರಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ .

- 1.0 ಸಾಧನಚತುಷ್ಟಯಂ
- ಸಾಧನಚತುಷ್ಟಯಂ ಕಿಂ ?
- 1.1 ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಸ್ತುವಿವೇಕಃ .
- 1.2 ಇಹಾಮುತ್ರಾರ್ಥಫಲಭೋಗವಿರಾಗಃ .
- 1.3 ಶಮಾದಿಷಟ್ಕಸಂಪತ್ತಿಃ .
- 1.4 ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಂ ಚೇತಿ .

1.1.1 ವಿವೇಕಃ

ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಸ್ತುವಿವೇಕಃ ಕಃ ?

ನಿತ್ಯವಸ್ತೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತದ್ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಂ ಸರ್ವಮನಿತ್ಯಂ .

ಅಯಮೇವ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಸ್ತುವಿವೇಕಃ .

1.1.2 ವೈರಾಗ್ಯಂ

ವಿರಾಗಃ ಕಃ ?

ಇಹಸ್ವರ್ಗಭೋಗೇಷು ಇಚ್ಛಾರಾಹಿತ್ಯಂ .

1.1.3 ಶಮಾದಿಸಾಧನಸಂಪತ್ತಿಃ ಕಾ ?

ಶಮೋ ದಮ ಉಪರಮಸ್ತಿತಿಕ್ಷಾ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸಮಾಧಾನಂ ಚ ಇತಿ .

1.1.3.1 ಶಮಃ

ಶಮಃ ಕಃ ?

ಮನೋನಿಗ್ರಹಃ .

1.1.3.2 ದಮಃ

ದಮಃ ಕಃ ?

ಚಕ್ಷುರಾದಿಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಃ .

1.1.3.3 ಉಪರಮಃ

ಉಪರಮಃ ಕಃ ?

ಸ್ವಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಮೇವ .

1.1.3.4 ತಿತಿಕ್ಷಾ

ತಿತಿಕ್ಷಾ ಕಾ ?

ಶೀತೋಷ್ಣಸುಖದುಃಖಾದಿಸಹಿಷ್ಣುತ್ವಂ .

1.1.3.5 ಶ್ರದ್ಧಾ

ಶ್ರದ್ಧಾ ಕೀದೃಶೀ ?

ಗುರುವೇದಾಂತವಾಕ್ಯಾದಿಷು ವಿಶ್ವಾಸಃ ಶ್ರದ್ಧಾ .

1.1.3.6 ಸಮಾಧಾನಂ

ಸಮಾಧಾನಂ ಕಿಂ ?

ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರತಾ .

1.4 ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಂ

ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಂ ಕಿಂ ?

ಮೋಕ್ಷೋ ಮೇ ಭೂಯಾದ್ ಇತಿ ಇಚ್ಛಾ .

ಏತತ್ ಸಾಧನಚತುಷ್ಟಯಂ .

ತತ್ಸತ್ತ್ವ ವಿವೇಕಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಣೋ ಭವಂತಿ .

2.0 ತತ್ತ್ವ ವಿವೇಕಃ

2.1 ತತ್ತ್ವ ವಿವೇಕಃ ಕಃ ?

ಆತ್ಮಾ ಸತ್ಯಂ ತದನ್ಯತ್ ಸರ್ವಂ ಮಿಥ್ಯೇತಿ .

2.2 ಆತ್ಮಾ ಕಃ ?

ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣಶರೀರಾದ್ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಃ ಪಂಚಕೋಶಾತೀತಃ

ಸನ್ ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯಸಾಕ್ಷೀ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪಃ ಸನ್

ಯಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಸ ಆತ್ಮಾ .

3.0 ಶರೀರತ್ರಯಂ

3.1 ಸ್ಥೂಲಶರೀರಂ ಕಿಂ ?

ಪಂಚೇಕೃತಪಂಚಮಹಾಭೂತೈಃ ಕೃತಂ ಸತ್ಕರ್ಮಜನ್ಯಂ

ಸುಖದುಃಖಾದಿಭೋಗಾಯತನಂ ಶರೀರಂ

ಅಸ್ತಿ ಜಾಯತೇ ವರ್ಧತೇ ವಿಪರಿಣಮತೇ ಅಪಕ್ಷೀಯತೇ ವಿನಶ್ಯತೀತಿ

ಷಡ್ವಿಕಾರವದೇತತ್ಸ್ಥೂಲಶರೀರಂ .

3.2 ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರಂ ಕಿಂ ?

ಅಪಂಚೇಕೃತಪಂಚಮಹಾಭೂತೈಃ ಕೃತಂ ಸತ್ಕರ್ಮಜನ್ಯಂ

ಸುಖದುಃಖಾದಿಭೋಗಸಾಧನಂ ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ

ಪಂಚಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಪಂಚಪ್ರಾಣಾದಯಃ ಮನಶ್ಚೈಕಂ

ಬುದ್ಧಿಶ್ಚೈಕಾ ಏವಂ ಸಪ್ತದಶಾಕಲಾಭಿಃ ಸಹ ಯತ್ತಿಷ್ಠತಿ

ತತ್ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರಂ .

3.3 ಕಾರಣಶರೀರಂ ಕಿಂ ?

ಅನಿರ್ವಾಚ್ಯಾನಾದ್ಯವಿದ್ಯಾರೂಪಂ ಶರೀರದ್ವಯಸ್ಯ ಕಾರಣಮಾತ್ರಂ
ಸತ್ತ್ವ ರೂಪ ಅಜ್ಞಾನಂ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕರೂಪಂ ಯದಸ್ತಿ
ತತ್ಕಾರಣಶರೀರಂ .

ಸತ್ತ್ವ ರೂಪಾಜ್ಞಾನಂ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕರೂಪಂ ಯದಸ್ತಿ
ತತ್ಕಾರಣಶರೀರಂ .

4.0 ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ

4.1 ಶ್ರೋತ್ರಂ ತ್ವಕ್ ಚಕ್ಷುಃ ರಸನಾ ಘ್ರಾಣಂ ಇತಿ ಪಂಚ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ .

4.1.0 ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯದೇವತಾಃ

4.1.1 ಶ್ರೋತ್ರಸ್ಯ ದಿಗ್ಗೇವತಾ .

4.1.2 ತ್ವಚೋ ವಾಯುಃ .

4.1.3 ಚಕ್ಷುಷಃ ಸೂರ್ಯಃ .

4.1.4 ರಸನಾಯಾ ವರುಣಃ .

4.1.5 ಘ್ರಾಣಸ್ಯ ಅಶ್ವಿನೌ .

ಇತಿ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯದೇವತಾಃ .

4.2 ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯವಿಷಯಾಃ

4.2.1 ಶ್ರೋತ್ರಸ್ಯ ವಿಷಯಃ ಶಬ್ದಗ್ರಹಣಂ .

4.2.2 ತ್ವಚೋ ವಿಷಯಃ ಸ್ಪರ್ಶಗ್ರಹಣಂ .

4.2.3 ಚಕ್ಷುಷೋ ವಿಷಯಃ ರೂಪಗ್ರಹಣಂ .

4.2.4 ರಸನಾಯಾ ವಿಷಯಃ ರಸಗ್ರಹಣಂ .

4.2.5 ಘ್ರಾಣಸ್ಯ ವಿಷಯಃ ಗಂಧಗ್ರಹಣಂ ಇತಿ .

5.0 ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ

5.1 ವಾಕ್ಪಾಣಿಪಾದಪಾಯೂಪಸ್ಥಾನೀತಿ ಪಂಚಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ .

5.1.0 ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯದೇವತಾಃ

5.1.1 ವಾಚೋ ದೇವತಾ ವಹ್ನಿಃ .

5.1.2 ಹಸ್ತಯೋರಿಂದ್ರಃ .

5.1.3 ಪಾದಯೋರ್ವಿಷ್ಣುಃ .

5.1.4 ಪಾಯೋರ್ಮೃತ್ಯುಃ .

5.1.5 ಉಪಸ್ಥಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ .

ಇತಿ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯದೇವತಾಃ .

- 5.2 ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯವಿಷಯಾಃ
 5.2.1 ವಾಚೋ ವಿಷಯಃ ಭಾಷಣಂ .
 5.2.2 ಪಾಣ್ಯೋರ್ವಿಷಯಃ ವಸ್ತುಗ್ರಹಣಂ .
 5.2.3 ಪಾದಯೋರ್ವಿಷಯಃ ಗಮನಂ .
 5.2.4 ಪಾಯೋರ್ವಿಷಯಃ ಮಲತ್ಯಾಗಃ .
 5.2.5 ಉಪಸ್ಥಸ್ಯ ವಿಷಯಃ ಆನಂದ ಇತಿ .

6.0 ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯಂ
 ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯಂ ಕಿಂ ?

6.1 ಜಾಗ್ರತ್ಸ್ವಪ್ನಸುಷುಪ್ತವಸ್ಥಾಃ .

6.1.1 ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥಾ ಕಾ ?

ಶ್ಲೋತ್ರಾದಿಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯೈಃ ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯೈಶ್ಚ ಜ್ಞಾಯತೇ
 ಇತಿ ಯತ್ ಸಾ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥಾ .

6.1.1.1 ಸೂಲ ಶರೀರಾಭಿಮಾನೀ ಆತ್ಮಾ ವಿಶ್ವ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ .

6.1.2 ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥಾ ಕೇತಿ ಚೇತ್ ?

ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥಾಯಾಂ ಯದ್ವಿಷ್ಣಂ ಯದ್ ಶ್ರುತಂ

ತಜ್ಜನಿತವಾಸನಯಾ ನಿದ್ರಾಸಮಯೇ ಯಃ ಪ್ರಪಂಚಃ ಪ್ರತೀಯತೇ
 ಸಾ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥಾ .

6.1.2.1 ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರಾಭಿಮಾನೀ ಆತ್ಮಾ ತೈಜಸ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ .

6.1.3 ಅತಃ ಸುಷುಪ್ತವಸ್ಥಾ ಕಾ ?

ಅಹಂ ಕಿಮಪಿ ನ ಜಾನಾಮಿ ಸುಖೇನ ಮಯಾ ನಿದ್ರಾನುಭೂಯತ ಇತಿ
 ಸುಷುಪ್ತವಸ್ಥಾ .

6.1.3.1 ಕಾರಣಶರೀರಾಭಿಮಾನೀ ಆತ್ಮಾ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ .

7.0 ಪಂಚಕೋಶಾಃ

7.1 ಪಂಚ ಕೋಶಾಃ ಕೇ ?

ಅನ್ನಮಯಃ ಪ್ರಾಣಮಯಃ ಮನೋಮಯಃ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ ಆನಂದಮಯಶ್ಚೇತಿ

7.1.1 ಅನ್ನಮಯಃ ಕಃ ?

ಅನ್ನರಸೇನೈವ ಭೂತ್ವಾ ಅನ್ನರಸೇನೈವ ವೃದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ
ಅನ್ನರೂಪಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯದ್ವಿಲೀಯತೇ ತದನ್ನಮಯಃ ಕೋಶಃ
ಸ್ಥೂಲಶರೀರಂ .

7.1.2 ಪ್ರಾಣಮಯಃ ಕಃ ?

ಪ್ರಾಣಾದ್ಯಾಃ ಪಂಚವಾಯವಃ ವಾಗಾದೀಂದ್ರಿಯಪಂಚಕಂ
ಪ್ರಾಣಮಯಃ ಕೋಶಃ .

7.1.3 ಮನೋಮಯಃ ಕೋಶಃ ಕಃ ?

ಮನಶ್ಚ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಪಂಚಕಂ ಮಿಲಿತ್ವಾ ಯೋ ಭವತಿ ಸ
ಮನೋಮಯಃ ಕೋಶಃ .

7.1.4 ವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ ಕಃ ?

ಬುದ್ಧಿಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಪಂಚಕಂ ಮಿಲಿತ್ವಾ ಯೋ ಭವತಿ ಸ
ವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ ಕೋಶಃ .

7.1.5 ಆನಂದಮಯಃ ಕಃ ?

ಏವಮೇವ ಕಾರಣಶರೀರಭೂತಾವಿದ್ಯಾಸ್ಥಮಲಿನಸತ್ತ್ವಂ
ಪ್ರಿಯಾದಿವೃತ್ತಿಸಹಿತಂ ಸತ್ ಆನಂದಮಯಃ ಕೋಶಃ .
ಏತತ್ಕೋಶಪಂಚಕಂ .

8.0 ಆತ್ಮನ್

ಮದೀಯಂ ಶರೀರಂ ಮದೀಯಾಃ ಪ್ರಾಣಾಃ ಮದೀಯಂ ಮನಶ್ಚ
ಮದೀಯಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಮದೀಯಂ ಅಜ್ಞಾನಮಿತಿ ಸ್ವೇನೈವ ಜ್ಞಾಯತೇ
ತದ್ಯಥಾ ಮದೀಯತ್ವೇನ ಜ್ಞಾತಂ ಕಟಕಕುಂಡಲ ಗೃಹಾದಿಕಂ
ತದ್ಯಥಾ ಮದೀಯತ್ವೇನ ಜ್ಞಾತಂ ಕಟಕಕುಂಡಲಗೃಹಾದಿಕಂ
ಸ್ವಸ್ಥದ್ಭಿನ್ನಂ ತಥಾ ಪಂಚಕೋಶಾದಿಕಂ ಸ್ವಸ್ಥದ್ಭಿನ್ನಂ
ಮದೀಯತ್ವೇನ ಜ್ಞಾತಮಾತ್ಮಾ ನ ಭವತಿ ..

8.1 ಆತ್ಮಾ ತರ್ಹಿ ಕಃ ?

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪಃ .

8.1.1 ಸತ್ಕಿಂ ?

ಕಾಲತ್ರಯೇಽಪಿ ತಿಷ್ಠತೀತಿ ಸತ್ .

8.1.2 ಚಿತ್ತಿಂ ?

ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಃ .

8.1.3 ಆನಂದಃ ಕಃ ?

ಸುಖಸ್ವರೂಪಃ .

8.2 ಏವಂ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪಂ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ವಿಜಾನೀಯಾತ್ .

9.0 ಅಥ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿತತ್ತ್ವೋತ್ಪತ್ತಿಪ್ರಕಾರಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ .

9.1 ಬ್ರಹ್ಮಾಶ್ರಯಾ ಸತ್ತ್ವ ರಜಸ್ತಮೋಗುಣಾತ್ಮಿಕಾ ಮಾಯಾ ಅಸ್ತಿ .

9.1.1 ತತಃ ಆಕಾಶಃ ಸಂಭೂತಃ .

9.1.2 ಆಕಾಶಾದ್ ವಾಯುಃ .

9.1.3 ವಾಯೋಸ್ತೇಜಃ .

9.1.4 ತೇಜಸ ಆಪಃ .

9.1.5 ಅಧ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀ .

9.2 ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಸಂಬೂತಿ

ಏತೇಷಾಂ ಪಂಚತತ್ತ್ವಾನಾಂ ಮಧ್ಯೇ

9.2.1 ಆಕಾಶಸ್ಯ ಸಾತ್ವಿಕಾಂಶಾತ್ ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.2.2 ವಾಯೋಃ ಸಾತ್ವಿಕಾಂಶಾತ್ ತ್ವಗಿಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.2.3 ಅಗ್ನೇಃ ಸಾತ್ವಿಕಾಂಶಾತ್ ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.2.4 ಜಲಸ್ಯ ಸಾತ್ವಿಕಾಂಶಾತ್ ರಸನೇಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.2.5 ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಸಾತ್ವಿಕಾಂಶಾತ್ ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.3 ಅಂತಃಕರಣ ಸಂಭೂತಿ

ಏತೇಷಾಂ ಪಂಚತತ್ತ್ವಾನಾಂ ಸಮಷ್ಟಿಸಾತ್ವಿಕಾಂಶಾತ್

ಮನೋಬುದ್ಧ್ಯಹಂಕಾರ ಚಿತ್ತಾಂತಃಕರಣಾನಿ ಸಂಭೂತಾನಿ .

9.3.1 ಸಂಕಲ್ಪವಿಕಲ್ಪಾತ್ಮಕಂ ಮನಃ .

9.3.2 ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಿಕಾ ಬುದ್ಧಿಃ .

9.3.3 ಅಹಂಕಾರ್ತಾ ಅಹಂಕಾರಃ .

9.3.4 ಚಿಂತನಕರ್ತೃ ಚಿತ್ತಂ .

9.4 ಅಂತಃಕರಣದೇವತಾಃ

9.4.1 ಮನಸೋ ದೇವತಾ ಚಂದ್ರಮಾಃ .

9.4.2 ಬುದ್ಧೇರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ .

9.4.3 ಅಹಂಕಾರಸ್ಯ ರುದ್ರಃ .

9.4.4 ಚಿತ್ತಸ್ಯ ವಾಸುದೇವಃ .

9.5 ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿತಸಂಭೂತಿ

ಏತೇಷಾಂ ಪಂಚತತ್ತ್ವಾನಾಂ ಮಧ್ಯೇ

9.5.1 ಆಕಾಶಸ್ಯ ರಾಜಸಾಂಶಾತ್ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.5.2 ವಾಯೋಃ ರಾಜಸಾಂಶಾತ್ ಪಾಣೀಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.5.3 ವನ್ಡೇ ರಾಜಸಾಂಶಾತ್ ಪಾದೇಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.5.4 ಜಲಸ್ಯ ರಾಜಸಾಂಶಾತ್ ಉಪಸ್ಥೇಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.5.5 ಪೃಥಿವ್ಯಾ ರಾಜಸಾಂಶಾತ್ ಗುದೇಂದ್ರಿಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

9.5.6 ಏತೇಷಾಂ ಸಮಷ್ಟಿರಾಜಸಾಂಶಾತ್ ಪಂಚಪ್ರಾಣಾಃ ಸಂಭೂತಾಃ .

9.6 ಪಂಚತತ್ತ್ವಸಂಭೂತಿ

9.6.1 ಏತೇಷಾಂ ಪಂಚತತ್ತ್ವಾನಾಂ ತಾಮಸಾಂಶಾತ್

ಪಂಚೀಕೃತಪಂಚತತ್ತ್ವಾನಿ ಭವಂತಿ .

ಪಂಚೀಕರಣಂ ಕಥಂ ಇತಿ ಚೇತ್ .

9.6.2 ಏತೇಷಾಂ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಾನಾಂ ತಾಮಸಾಂಶಸ್ವರೂಪಂ

ಏಕಮೇಕಂ ಭೂತಂ ದ್ವಿಧಾ ವಿಭಜ್ಯ ಏಕಮೇಕಮರ್ಧಂ ಪೃಥಕ್

ತೂಷ್ಟಿಂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಅಪರಮಪರಮರ್ಧಂ ಚತುರ್ಧಾಂ ವಿಭಜ್ಯ

ಸ್ವಾರ್ಧಮನ್ಯೇಷು ಅರ್ಧೇಷು ಸ್ವಭಾಗಚತುಷ್ಟಯಸಂಯೋಜನಂ

ಕಾರ್ಯಂ . ತದಾ ಪಂಚೀಕರಣಂ ಭವತಿ .

9.6.3 ಏತೇಭ್ಯಃ ಪಂಚೀಕೃತಪಂಚಮಹಾಭೂತೇಭ್ಯಃ ಸ್ಥೂಲಶರೀರಂ

ಭವತಿ .

9.6.4 ಏವಂ ಪಿಂಡಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಯೋರೈಕ್ಯಂ ಸಂಭೂತಂ .

10.0 ಜೀವೇಶ್ವರ ಭೇದಬುದ್ಧಿ

10.1 ಸ್ಥೂಲಶರೀರಾಭಿಮಾನೀ ಜೀವನಾಮಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರತಿಬಿಂಬಂ ಭವತಿ .

ಸ ಏವ ಜೀವಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಸ್ವಸ್ಮಾತ್ ಈಶ್ವರಂ ಭಿನ್ನತ್ವೇನ ಜಾನಾತಿ .

10.2 ಅವಿದ್ಯೋಪಾಧಿಃ ಸನ್ ಆತ್ಮಾ ಜೀವ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ .

10.3 ಮಾಯೋಪಾಧಿಃ ಸನ್ ಈಶ್ವರ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ .

10.4 ಏವಂ ಉಪಾಧಿಭೇದಾತ್ ಜೀವೇಶ್ವರಭೇದದೃಷ್ಟಿಃ ಯಾವತ್ಪರ್ಯಂತಂ ತಿಷ್ಠತಿ

ತಾವತ್ಪರ್ಯಂತಂ ಜನ್ಮಮರಣಾದಿರೂಪಸಂಸಾರೋ ನ ನಿವರ್ತತೇ .

10.5 ತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾನ್ ಜೀವೇಶ್ವರಯೋರ್ಭೇದಬುದ್ಧಿಃ ಸ್ವೀಕಾರ್ಯಾ .

11.0 ಜೀವೇಶ್ವರೈಕ್ಯ

ನನು ಸಾಹಂಕಾರಸ್ಯ ಕಿಂಚಿದಜ್ಞಸ್ಯ ಜೀವಸ್ಯ ನಿರಹಂಕಾರಸ್ಯ

ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ಯ ಈಶ್ವರಸ್ಯ ತತ್ತ್ವ ಮಸೀತಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯಾತ್

ಕಥಮಭೇದಬುದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾದುಭಯೋಃ

ವಿರುದ್ಧಧರ್ಮಾಕ್ರಾಂತತ್ವಾತ್ . ಇತಿ ಚೇನ್ನ .

11.1 ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರಾಭಿಮಾನೀ ತ್ವಂಪದವಾಚ್ಯಾರ್ಥಃ .

ಉಪಾಧಿವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಂ ಸಮಾಧಿದಶಾಸಂಪನ್ನಂ ಶುದ್ಧಂ ಚೈತನ್ಯಂ

ತ್ವಂಪದಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಃ .

11.2 ಏವಂ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾದಿವಿಶಿಷ್ಟ ಈಶ್ವರಃ ತತ್ಪದವಾಚ್ಯಾರ್ಥಃ .

ಉಪಾಧಿಶೂನ್ಯಂ ಶುದ್ಧಚೈತನ್ಯಂ ತತ್ಪದಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಃ .

11.3 ಏವಂ ಚ ಜೀವೇಶ್ವರಯೋ ಚೈತನ್ಯರೂಪೇಣಾಭೇದೇ ಬಾಧಕಾಭಾವಃ .

12.0 ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಃ

ಏವಂ ಚ ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯೈಃ ಸದ್ಗುರೂಪದೇಶೇನ ಚ ಸರ್ವೇಷ್ಟಪಿ ಭೂತೇಷು

ಯೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಬುದ್ಧಿರುತ್ಪನ್ನಾ ತೇ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾಃ ಇತ್ಯರ್ಥಃ .

12.1 ನನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಃ ಕಃ ?

ಯಥಾ ದೇಹೋಽಹಂ ಪುರುಷೋಽಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಹಂ ಶೂದ್ರೋಽಹಮಸ್ಮೀತಿ

ದೃಢನಿಶ್ಚಯಸ್ತಥಾ ನಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ನ ಶೂದ್ರಃ ನ ಪುರುಷಃ

ಕಿಂತು ಅಸಂಗಃ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪಃ ಪ್ರಕಾಶರೂಪಃ

ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮೀ ಚಿದಾಕಾಶರೂಪೋಽಸ್ಮೀತಿ ದೃಢನಿಶ್ಚಯ

ರೂಪೋಽಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವಾನ್ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಃ ..

12.2 ಬ್ರಹ್ಮೈವಾಹಮಸ್ಮೀತ್ಯಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನೇನ ನಿಖಿಲಕರ್ಮಬಂಧವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ

ಸ್ಯಾತ್ .

13.0 ಕರ್ಮಾಣಿ

ಕರ್ಮಾಣಿ ಕತಿವಿಧಾನಿ ಸಂತೀತಿ ಚೇತ್

13.1 ಆಗಾಮಿಸಂಚಿತಪ್ರಾರಬ್ಧಭೇದೇನ ತ್ರಿವಿಧಾನಿ ಸಂತಿ .

13.1.1 ಜ್ಞಾನೋತ್ಪತ್ತ್ಯನಂತರಂ ಜ್ಞಾನಿದೇಹಕೃತಂ ಪುಣ್ಯಪಾಪರೂಪಂ ಕರ್ಮ

ಯದಸ್ತಿ ತದಾಗಾಮೀತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ .

13.1.2 ಸಂಚಿತಂ ಕರ್ಮ ಕಿಂ ?

ಅನಂತಕೋಟಿಜನ್ಮಾನಾಂ ಬೀಜಭೂತಂ ಸತ್ ಯತ್ಕರ್ಮಜಾತಂ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತಂ

ತಿಷ್ಠತಿ ತತ್ ಸಂಚಿತಂ ಜ್ಞೇಯಂ .

13.1.3 ಪ್ರಾರಬ್ಧಂ ಕರ್ಮ ಕಿಮಿತಿ ಚೇತ್ .

ಇದಂ ಶರೀರಮುತ್ಪಾದ್ಯ ಇಹ ಲೋಕೇ ಏವಂ ಸುಖದುಃಖಾದಿಪ್ರದಂ
ಯತ್ಕರ್ಮ ತತ್ಪ್ರಾರಬ್ಧಂ

ಭೋಗೇನ ನಷ್ಟಂ ಭವತಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಣಾಂ ಭೋಗಾದೇವ ಕ್ಷಯ ಇತಿ .

13.2 ಸಂಚಿತಂ ಕರ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮವಾಹಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕಜ್ಞಾನೇನ ನಶ್ಯತಿ .

13.3 ಆಗಾಮಿ ಕರ್ಮ ಅಪಿ ಜ್ಞಾನೇನ ನಶ್ಯತಿ ಕಿಂಚ ಆಗಾಮಿ ಕರ್ಮಣಾಂ
ನಲಿನೀದಲಗತಜಲವತ್ ಜ್ಞಾನಿನಾಂ ಸಂಬಂಧೋ ನಾಸ್ತಿ .

13.4 ಕಿಂಚ ಯೇ ಜ್ಞಾನಿನಂ ಸ್ತುವಂತಿ ಭಜಂತಿ ಅರ್ಚಯಂತಿ ತಾನ್ವತಿ
ಜ್ಞಾನಿಕೃತಂ ಆಗಾಮಿ ಪುಣ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ .

13.5 ಯೇ ಜ್ಞಾನಿನಂ ನಿಂದಂತಿ ದ್ವಿಷಂತಿ ದುಃಖಪ್ರದಾನಂ ಕುರ್ವಂತಿ ತಾನ್ವತಿ
ಜ್ಞಾನಿಕೃತಂ ಸರ್ವಮಾಗಾಮಿ ಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಯದವಾಚ್ಯಂ ಕರ್ಮ

ಪಾಪಾತ್ಮಕಂ ತದ್ಗಚ್ಛತಿ . ಸುಹೃದಃ ಪುಣ್ಯಕೃತಂ

ದುರ್ಹೃದಃ ಪಾಪಕೃತ್ಯಂ ಗೃಹ್ಣಂತಿ .

13.6 ತಥಾ ಚಾತ್ಮವಿತ್ಸಂಸಾರಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಮಿಹೈವ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ .
ತರತಿ ಶೋಕಮಾತ್ಮವಿತ್ ಇತಿ ಶ್ರುತೇಃ .

13.7 ತನುಂ ತ್ಯಜತು ವಾ ಕಾಶ್ಯಾಂ ಶ್ವಪಚಸ್ಯ ಗೃಹೇಽಥ ವಾ .

ಜ್ಞಾನಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿಸಮಯೇ ಮುಕ್ತೋಽಸೌ ವಿಗತಾಶಯಃ . ಇತಿ ಸ್ಮೃತೇಶ್ಚ .

ಇತಿ ತತ್ತ್ವ ಬೋಧಪ್ರಕರಣಂ ಸಮಾಪ್ತಂ .

Encoded and renumbered by Sunder Hattangadi

tattvabodhaH

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

